



**Entreprenörer med utländsk bakgrund om
kommunal företagservice**

Enkätstudie genomförd av IFS Rådgivning
Oktober 2010



⟨ IFS ⟩

Förord

Vi har gått in i en ny höstsäsong och Tillväxtverkets senaste statistik visar att utlandsfödda företagare verksamma i landet överstiger 74 000, lägger man till andra generationens företagare hamnar siffran på runt 85 000 företagare. Företagare med utländsk bakgrund utgör en viktig ekonomisk resurs för Sverige genom att de bidrar till den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen. Enligt verket omsatte dessa företag år 2006 nära 110 miljarder kronor och bidrog med drygt 35 miljarder kronor till bruttonationalprodukten. Cirka 250 000 människor sysselsätts genom invandrardrivna företag.

Under september har IFS för andra året i rad ställt ett antal frågor till företagare med utländsk bakgrund verksamma i Sverige. Tidigare i år genomförde vi en liknande studie, men då riktad till näringslivsansvariga i kommunerna. Intervjuerna gäller företagarnas syn på kommunens service till dem som företagare och entreprenörer. Det övergripande syftet är att ta fram en bild av hur det ser ut i landets kommuner när det gäller insatser för att stärka målgruppen. Genom att låta dessa utfrågningar av såväl företagare som kommunföreträdare mötas och korsläsas hoppas vi kunna etablera en barometer över nybyggarandan i Sverige i dag.

Årets nybyggarstudie pekar mot att det finns mycket kvar att göra på lokal och regional nivå. Åtta av tio företagare anger att man inte tagit del av något konkret stöd i sin företagsverksamhet från kommunens sida. Den lilla minoritet som däremot har mött kommunala insatser uppskattar dessa som värdefulla.

Det finns god anledning att fortsätta diskutera hur man kan hitta nya vägar för att nå ut till målgruppen på bredare front, inte minst i samband med kommunala direktupphandlingar. Detta fordrar en gemensam kraftsamling för att överkomma strukturella hinder och därmed stimulera till ökad ekonomisk tillväxt. Det är dags att ta tillvara de resurser som redan står till förfogande, öka konkurrensen och därmed låta fler få möjlighet att ta del av marknaden. Inte minst med tanke på dagens parlamentariska situation.

Maroun Aoun, vd stiftelsen IFS

Sammanfattning

Denna studie pekar ut tre tydliga resultat. För det första, det är en mycket klar minoritet bland de intervjuade invandrarföretagarna som fått konkret företagsstöd från sin kommun. Trots att fler kommuner anger att man infört särskilt riktade insatser mot målgruppen är det få som säger sig möta dessa insatser i sin dagliga verksamhet. För det andra, de satsningar som når fram till målgruppen uppskattas av företagarna som värdefullt för deras företagande. För det tredje, undersökningen visar på brister vad gäller strategi till att få fler invandrarföretagare att delta i kommunala upphandlingar.

8 av 10 företagare med utländsk bakgrund saknar stöd från kommunen

Endast 15 procent av de intervjuade företagarna anger att man har fått konkret stöd av kommunen. Var sjunde företagare säger att man bjudits in till träffar med kommunens tjänstemän. Ungefär lika vanligt är det att företagarna säger sig ha fått inbjudan till att delta i nätverksträffar med andra företagare i kommunen.

Kommuninsatser som når fram uppskattas av målgruppen som värdefullt

Ett positivt besked till de kommuner som har särskilda insatser riktade till målgruppen är att en majoritet av företagarna menar sig vara ganska nöjd eller mycket nöjd med det stöd kommunen ger för att underlätta företagandet. Nästan varannan företagare är ganska nöjd eller mycket nöjd med de träffar som kommunen arrangerat för att förbättra kontaktytan mellan målgruppen, kommunen och andra lokala företagare.

Information kring kommunala upphandlingar lämnar fortfarande mer att önska

Cirka 5 procent av företagarna anger att man har fått information och stöd av kommunen i samband med kommunal upphandling. Även om fler kommuner säger sig ha vidtagit åtgärder för att få fler företagare med utländsk bakgrund att delta i kommunala upphandlingsprocesser är det få av de intervjuade företagarna som har märkt av detta.

Om stiftelsen IFS

Stiftelsen IFS Rådgivningscentrum startades 1996 som Internationella Företagarföreningen i Sverige för att ge stöd till personer med utländsk bakgrund som i färd med att starta eller som redan driver ett företag i Sverige. År 2007 integrerades rådgivningsverksamhet i ALMI Företagspartner och drivs idag som ett särskilt kompetensområde med ett 30-tal rådgivare över hela landet. Sammantaget har IFS medverkat till starten av drygt 10 000 nya företag, runt 35 000 personer med utländsk bakgrund har varit i kontakt med IFS sedan starten, årligen genomförs cirka 3 000 personliga möten mellan kund och rådgivare.

IFS erbjuder kostnadsfri rådgivning på olika språk, bistår med att upprätta affärsplan, budget, företagsregistrering, låneansökan, m.m. samt medverkar regionalt i landet med informationsträffar och kurser. IFS initierar också projekt för att skapa och utveckla nätverk mellan invandrarföretag och andra företag och organisationer. Mer generellt arbetar IFS för att öka medvetenheten i samhället kring villkoren för entreprenörskap, nyföretagande och de strukturella hinder som kan möta personer med utländsk bakgrund i samband med uppstart eller utveckling av företag i Sverige idag. Fokus ligger på det lokala och det regionala perspektivet, eftersom det är i verklighetens konkreta förankring som svårigheter men också möjligheter står att finna. IFS arbetar också med positiva förebilder som modell, vilket betonar vikten av att se till alla kreativa möjligheter för det nya Sverige att växa.

Om Nybyggarna

En nominerad nybyggare är en svensk medborgare med utländsk bakgrund som har valt att starta eget företag. Han eller hon ska med begränsade resurser, genom hårt och målmedvetet arbete, ha nått framgång i sitt företagande. Priset instiftades 1999 och delas ut årligen av dess beskyddare, H. M. Kung Carl XVI Gustaf. Med priset vill IFS inte bara hedra en duktig företagare med utländsk bakgrund, utan även hedra alla dessa nya svenskar som har valt det egna företagandet som en väg till försörjning. IFS vill även med priset belysa de speciella svårigheter dessa företagare har att möta och överkomma.

Om studien

Denna studie av företagare med utländsk bakgrund och deras syn på kommunal företagarservice är en uppföljning av den undersökning som genomfördes hösten 2009. Tillsammans med de två studier som IFS tidigare genomfört riktat mot näringslivsansvariga i kommunerna utgör dessa underlag för att stämna av hur det dubbelsidiga kommunikationsklimatet ser ut mellan kommuner och företagare med utländsk bakgrund. Det lokala företagsklimatet ges ett stickprov utifrån ett entreprenörsperspektiv.

Under september intervjuade IFS via ett undersökningsföretag 200 företagare från hela landet per telefon. Frågorna handlar om hur man ser på servicen i sin kommun när det gäller såväl särskilda informationsinsatser som andra kommunala initiativ riktat mot målgruppen. Urvalet är taget från IFS:s databas över entreprenörer och företagare i hela landet.

En första huvudfråga är i vilken mån man som invandrarföretagare har tagit del av kommunala näringslivssatser generellt och åtgärder för att stärka målgruppen i synnerhet. Mer specifikt handlar det om ifall företagaren erbjudits rådgivning av kommunen i olika sammanhang; särskilt riktade informationsinsatser och arrangemang från kommunen, t ex i form av träffar med kommunens tjänstemän eller inbjudan till nätverksträffar med andra företagare. Vidare ställs frågan huruvida företagaren från kommunen har fått information och stöd i samband med kommunal upphandling.

En annan central fråga är hur man som företagare med utländsk bakgrund värderar det stöd man har fått från kommunen på olika sätt. Anser man sig nöjd eller inte med de insatser som kommunen gör för att ge stöd åt den målgrupp som man tillhör, i syfte att stärka företagandet i det lokala samhället?

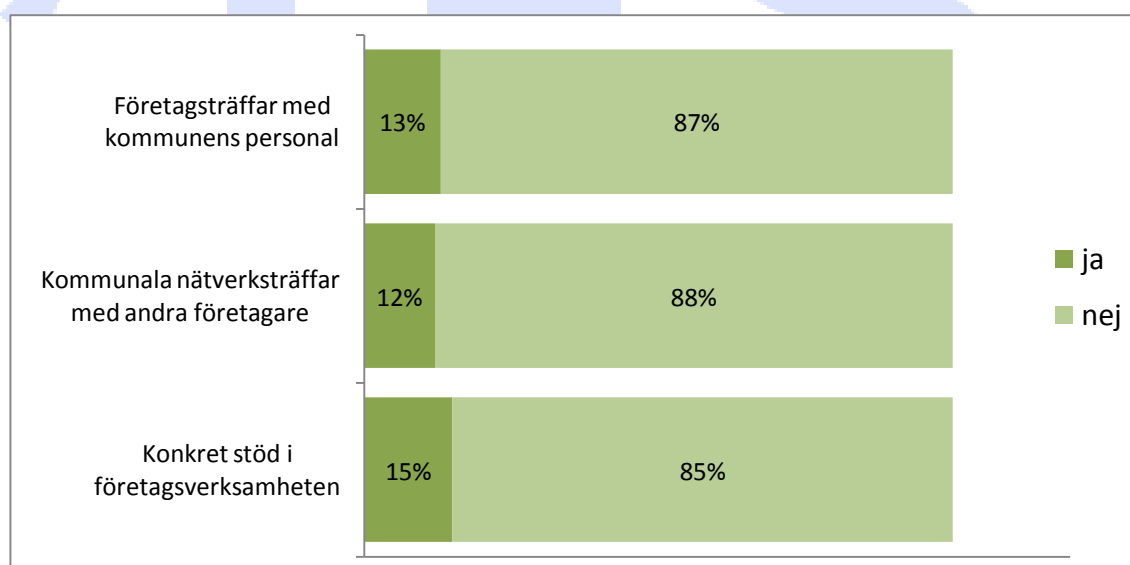
Tidigare studier har visat att målgruppen kan uppleva vissa hinder och svårigheter som inte infödda företagare känner vid på samma sätt. Det kan röra sig om finansieringsfrågor och språkhinder till besvär med tillståndsansökningar och regelverk. Många företagare med utländsk bakgrund upplever dessutom att de saknar ett utvecklat kontaktnät och tillgång till mötesplatser med andra företagare på lokal nivå. Här kan kommunerna bidra med initiativ som inte behöver kräva stora resurser.

Resultat

De 200 företagare som intervjuats är spridda över hela landet och representerar olika branscher. Flest svarande är verksamma i Stockholm (15 procent), Malmö (9 procent) samt Göteborg, Linköping och Västerås (med 5 procent vardera). Vanligaste branschtillhörighet är restaurangverksamhet (33 procent) och livsmedel (8 procent). Design, IT, arkitekt, bokförlag och konsultverksamhet är branschområden som jämnt fördelat ingår i underlaget med cirka 15 procent. Könsfördelningen är manligt dominerad (74 procent) och de största åldersgrupperna är gruppen 40-49 år och 30-39 år, som tillsammans svarar för 70 procent av respondenternas ålder. Åldersgruppen 20-29 år upptar 11 procent.

8 av 10 företagare med utländsk bakgrund saknar stöd från kommunen i sin företagsverksamhet

På frågan har du kunnat få konkret stöd av kommunen i din företagsverksamhet svarar 15 procent av företagarna ja. Något färre säger sig ha bjudits in till möten med kommunala tjänstemän eller andra företagare under det gångna året.



Figur 1: Andel företagare som svarat ja eller nej på frågan om man har fått stöd eller inbjudan från kommunen i olika avseenden. Bastal: 200 företagare.

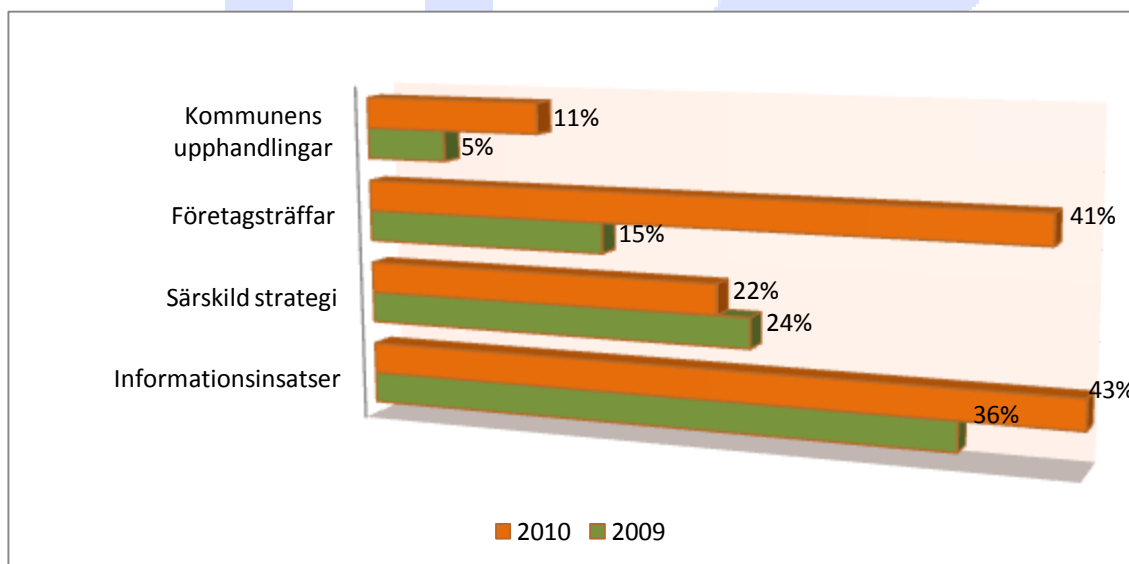
Ser man till kön och ålder är det proportionellt sett något vanligare att kvinnliga invandrarföretagare har fått stöd (19 procent jämfört med 13 procent), liksom att de yngre företagarna i åldersgruppen 20-29 år i högre utsträckning har fått stöd jämfört med de

övriga åldergrupperna. 32 procent av de intervjuade yngre företagarna har fått konkret stöd av kommunen.

I jämförelse med 2009 års nybyggarbarometer är det betydligt färre svarande i år som säger sig ha fått konkret stöd. En motsvarande tillbakagång i siffrorna gäller också för andra kommunala insatser. Exempelvis anger 13 procent att man inbjudits till träffar med kommunala tjänstemän, vilket är sex procent färre jämfört med 2009 års resultat.

Lägger man dessa två studier av företagares erfarenheter av kommunala insatser för att stärka målgruppen sida vid sida framskyntar en bild av att det är en klar minoritet bland intervjuade invandrarföretagare som uppger sig fått stöd och i förlängningen ett aktivt inbjudande från kommunen i syfte att införliva företagarna i det entreprenöriella samtal som rimligtvis förs på det lokala och det regionala planet ute i landet.

Samtidigt anger fler kommunala näringslivschefer att man under det gångna året har genomfört ett antal åtgärder för att stärka målgruppen villkor. Exempelvis anger drygt 40 procent att man arrangerat företagsträffar under 2009, jämfört med 15 procent år 2008. Även särskilda informationsinsatser riktat mot målgruppen, också vad gäller kommunal upphandlingsförfarande, har blivit vanligare enligt de näringslivschefer som besvarade enkäten. Kommuner som tagit fram en särskild strategi för att stärka målgruppen är ungefär lika vanligt i båda undersökningarna.

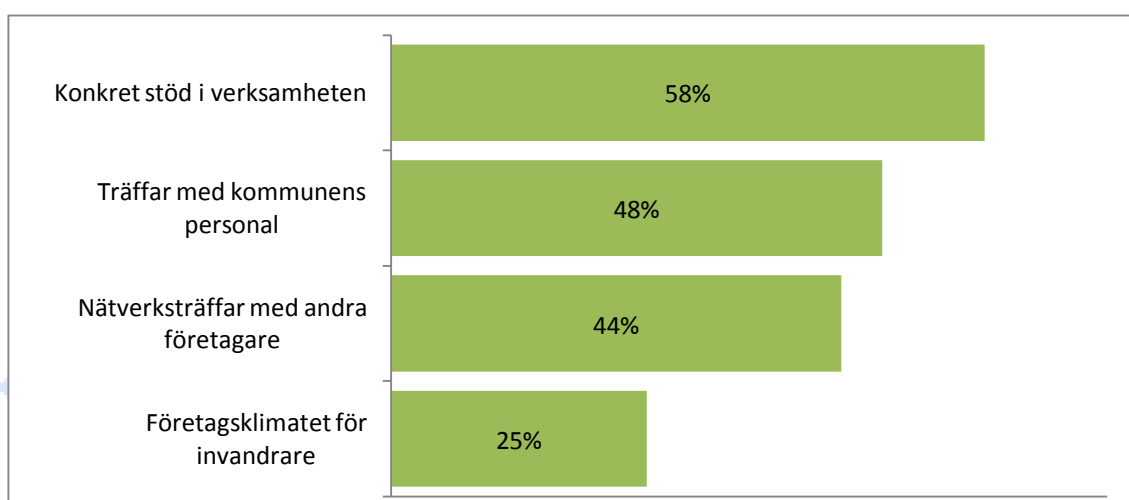


Figur 2. Kommunala insatser i jämförelse 2009 och 2010. Procent. Bastal: 144 resp. 172 kommuner.

Kommuninsatser som når fram uppskattas av målgruppen som värdefullt

En central fråga är hur man som företagare med utländsk bakgrund värderar eller uppskattar det stöd man fått från kommunen på olika sätt. Anser man sig nöjd eller inte med de insatser som kommunen gör för att stärka företagandet i det lokala samhället? Hur uppfattas företagsklimatet i kommunen sett utifrån invandrarföretagares situation?

Hur nöjd är du med kommunens service till dig som företagare vad gäller följande aspekter:



Figur 3. Andel företagare som svarat ganska nöjd eller mycket nöjd vad gäller olika aspekter av kommunal företagservice. Andelen svar med ganska/mycket missnöjd är 13% för konkret stöd, 20% för träffar med kommunens personal, 4% för nätverksträffar samt 21% vad gäller uppskattningen av det lokala företagsklimatet för invandrare. Övriga procentandelar placerar sig i kategorin varken eller.

Ett positivt besked till de kommuner som har särskilda insatser riktade till målgruppen är att en majoritet av företagarna menar sig vara ganska nöjd eller mycket nöjd med det stöd kommunen ger för att underlätta företagandet. Nästan varannan företagare är ganska nöjd eller mycket nöjd med de träffar som kommunen arrangerat för att förbättra kontaktytan mellan målgruppen, kommunen och övriga lokala företagare. Betydligt färre företagare anser sig vara ganska eller mycket nöjd med det lokala företagsklimatet, 25 procent, vilket är nästan lika vanligt som att företagare säger sig vara ganska eller mycket missnöjd med detsamma.

Figur 3 lämnar ett positivt svar till de kommuner som har tagit fram särskilda insatser riktade till målgruppen. Har man erhållit stöd från kommunen i någon form så uppskattas det i hög grad som både värdefullt och stimulerande. Detta i sin tur påverkar sannolikt det ömsesidiga

bemötandet mellan företagare och kommunens tjänstemän, vilket in sin tur är en grundsten i skapandet av goda relationer.

Det är rimligt att föreställa sig att kommunens förhållningssätt - dvs inställning och attityd gentemot de särskilda satsningarna som prioriterat område - och de direkta insatser som kommunen gör på ett område som detta, i någon mening samverkar och tillsammans bidrar till att utveckla förutsättningar för ett bra företagsklimat. Det är i växelverkan mellan medvetenheten kring betydelsen av dessa frågor i hela den kommunala organisation å ena sidan och konkreta handlingar för att stärka invandrarföretagarnas ställning å andra sidan som skapar skillnaden på en god och en mindre god miljö för företagare och entreprenörer med utländsk bakgrund att verka i. Detsamma torde givetvis gälla för alla näringsidkare i det lokala näringslivet, inte minst de små och mellanstora företagen.

Information kring kommunala upphandlingar lämnar fortfarande mer att önska

Fyra procent av de intervjuade företagarna anger att man har fått information och stöd av kommunen i samband med kommunal upphandling, resultatet motsvaras av 2009 års studie. Samtidigt anger 11 procent av näringslivscheferna i 2010 års studie att man vidtagit åtgärder för att öka närvaron av företagare med utländsk bakgrund i kommunala upphandlingsförfaranden (se figur 2 ovan).

En barometer är ingenting annat än just en barometer, dvs. en mätsticka över ett tillstånd och säger inte mycket mer än så. Skillnader i svarsfrekvenser kan vara indikationer på signifikanta förändringar, men kan även enbart återspegla svaren från 200 intervjuade företagare och deras erfarenheter av kommunala insatser under perioden. Oavsett de skillnader som förekommer i jämförelse mellan 2009 och 2010 års studie pekar ändå svaren i samma riktning i samtliga studier:

- En mycket klar majoritet av företagarna saknar konkret stöd från kommunen.
- Endast var sjätte - åttonde företagare anger att man bjudits in av kommunen för att stärka nätverk eller möte med kommunens tjänstemän.
- De företagare som nås av kommunala insatser uppskattar dessa som värdefulla.
- Det finns fog för att tala om ett entreprenöriellt utanförskap när det gäller det lokala företagsklimatet och målgruppens deltagande i kommunal upphandling.

* * *